

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مجموعه قوانین
اخبار

قوانین و مقررات کارشناسی رسمی دادگستری

منطبق با منابع اعلام شده برای آزمون کارشناسی رسمی

شامل:

- قانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱/۱/۱۸ با اصلاحات و الحاقات بعدی
- آیین نامه اجرایی قانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۲/۲/۷ با اصلاحات بعدی
- ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه و آیین نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۹۷/۱۱/۲۷ رئیس قوه قضائیه
- مواد مرتبط به کارشناسان از قانون آیین دادرسی مدنی و کیفری
- تعرفه دستمزد کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۹۸/۱۲/۲۵ رئیس قوه قضائیه

به همراه تست و پاسخ تشریحی

کاری از گروه پژوهشی و گردآوری پایگاه خبری اخبار

سیاوش هوشیار

دفتر دادبازار

چاپ اول - تهران ۱۴۰۲

www.dadbazar.com

فهرست

پیشگفتار ۵

بخش اول: قوانین و مقررات

- قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری..... ۶
- آیین‌نامه اجرائی قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری..... ۲۷
- فصل اول- کلیات ۲۷
- فصل دوم- شورای عالی ۲۷
- فصل سوم- مجامع عمومی ۳۳
- فصل چهارم- هیئت‌مدیره ۳۶
- فصل پنجم- بازرسان ۳۸
- فصل ششم- آزمون، کارآموزی، صدور پروانه کارشناسی ۳۸
- فصل هفتم- کمیسیون صلاحیت و اولویت‌های اخلاقی ۴۰
- فصل هشتم- دادسرا و دادگاه‌های انتظامی ۴۱
- از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران... ۴۶
- آیین‌نامه اجرائی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم..... ۴۷
- از قانون آیین دادرسی کیفری..... ۶۱
- از قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی)..... ۶۷
- دستورالعمل ساماندهی زمان و فرآیند کارشناسی رسمی دادگستری..... ۸۴
- بخش اول- اقدامات و وظایف کانون و مرکز ۸۴
- بخش دوم- تکالیف و وظایف کارشناسان رسمی ۸۵
- بخش سوم-وظایف مراجع قضائی و دادگاه‌ها و شعب حل اختلاف ۸۶
- بخش چهارم- اقدامات و وظایف مدیران دستگاه قضائی ۸۷

تعرفه دستمزد کارشناسان رسمی دادگستری.....	۹۱
فصل اول- کلیات	۹۱
فصل دوم- تعرفه دستمزد کارشناسی	۹۵
دستورالعمل اجرائی تعرفه قانونی دستمزد کارشناسان رسمی دادگستری.....	۱۰۷
آیین نامه نحوه تعیین کارشناس برای دستگاه‌های دولتی.....	۱۰۹

بخش دوم: سوالات و پاسخنامه تشریحی

سوالات آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۴۰۰.....	۱۱۳
پاسخنامه آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۴۰۰.....	۱۱۶
سوالات آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۳۹۹.....	۱۲۹
پاسخنامه آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۳۹۹.....	۱۳۳
سوالات آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۳۹۳.....	۱۴۶
پاسخنامه آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۳۹۳.....	۱۴۸
سوالات آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۳۹۰.....	۱۵۴
پاسخنامه آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۳۹۰.....	۱۵۶
سوالات سایر آزمون‌های حقوقی.....	۱۶۳
پاسخنامه سوالات سایر آزمون‌های حقوقی.....	۱۶۹

پیشگفتار

داوطلبان آزمون کارشناسی رسمی دادگستری، علاوه بر سوالات مربوط به رشته تخصصی خودشان، نیازمند یک سری اطلاعات حقوقی مرتبط با امر کارشناسی رسمی هستند.

مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه، در دفترچه راهنمای آزمون کارشناسی رسمی ۱۴۰۲ عناوین قوانین و مقررات زیر را تحت عنوان «مواد امتحانی مشترک برای کلیه رشته های آزمون کارشناسی رسمی دادگستری» اعلام کرده است:

۱- قانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱/۱/۱۸ با اصلاحات و الحاقات بعدی
۲- آیین نامه اجرایی قانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۲/۲/۷ هیئت وزیران با اصلاحات بعدی
۳- ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه

۴- آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه مصوب ۱۳۹۷/۱۱/۲۷ رئیس قوه قضائیه
۵- مواد مرتبط به کارشناسان از قانون آیین دادرسی مدنی و کیفری

ما در این کتاب، علاوه بر متن این عناوین با آخرین اصلاحات و الحاقات، «دستورالعمل ساماندهی زمان و فرآیند کارشناسی رسمی دادگستری» مصوب ۱۳۹۹/۱/۷ رئیس قوه قضائیه و «تعرفه دستمزد کارشناسان رسمی دادگستری» مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۲۵ رئیس قوه قضائیه را نیز قرار داده ایم.

اصلاحات و الحاقات بند (الف) ماده ۷ قانون کارشناسان رسمی دادگستری به موجب ماده ۴ قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۴، نیز در متن قانون اعمال شده است.

علاوه بر اینها، ارجاعات متعدد به قوانین و مقررات دیگر هم در جاهای مرتبط به صورت زیرنویس آمده اند و همچنین اصلاحات بعدی و چند مورد ابطال قسمت هایی از آیین نامه اجرائی قانون کارشناسان رسمی به موجب آراء هیئت عمومی دیوان عدالت اداری همراه با ذکر متن سابق، در آیین نامه اعمال شده است.

در این کتاب به منظور خودآزمایی و آشنایی داوطلبان با نوع سوالاتی که در آزمون طرح می شود، سوالات استاندارد طرح شده در آزمون های گذشته کارشناسان رسمی و همچنین سایر آزمون های حقوقی را همراه با پاسخ تشریحی آورده ایم.

پاسخ تحلیلی سوالات، در کنار دقت علمی حقوقی، به زبانی ساده و روان بیان شده اند تا هدف آموزشی حتی برای افرادی که در رشته هایی غیر از حقوق هم تحصیل کرده اند تامین شود.

با امید به اینکه این کتاب بتواند برای داوطلبان آزمون کارشناسان رسمی و دانشجویان و شاغلان حرف حقوقی مفید باشد، می توانید نقطه نظرات خودتان را درباره این کتاب به نشانی ایمیل sh641357@yahoo.com ارسال کنید.

قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری

مصوب ۱۳۸۱/۱/۱۸ مجلس شورای اسلامی با اصلاحات و الحاقات تا ۱۴۰۱/۶/۲

ماده ۱- کانون‌های کارشناسان رسمی دادگستری در مراکز استان‌ها که مطابق این قانون تشکیل می‌گردند به‌عنوان «کانون استان» شناخته می‌شوند و دارای شخصیت حقوقی مستقل غیردولتی، غیرانتفاعی و غیرسیاسی می‌باشند.

ماده ۲- کانون استان در مراکز استان‌ها با وجود حداقل سی نفر کارشناس رسمی مقیم تشکیل می‌گردد و تا وقتی که در مرکز استانی کانون مستقل تشکیل نگردیده است، کارشناسان رسمی آن استان عضو نزدیک‌ترین کانون به آن استان خواهند بود.

ماده ۳- شورای عالی کارشناسان متشکل از هجده نفر عضو به انتخاب کارشناسان کل کشور به تناسب تعداد کارشناسان عضو هر کانون در تهران تشکیل می‌گردد. اعضای شورای عالی کارشناسان باید دارای شرایط موضوع ماده (۱۵) این قانون باشند و نحوه انتخاب آنان بر اساس آیین‌نامه^۱ این قانون خواهد بود.

تبصره ۱- مدت عضویت در شورای عالی کارشناسان چهار سال می‌باشد و انتخاب مجدد برای یک دوره دیگر بلامانع است.

تبصره ۲- منتخبین موضوع این ماده از بین خود یک نفر به‌عنوان رئیس، یک نفر نایب‌رئیس، یک نفر خزانه‌دار، یک نفر کارپرداز، دو نفر منشی و دو نفر بازرس با اکثریت آراء انتخاب می‌نمایند. شورای مذکور تا انتخاب اعضای جدید کماکان عهده‌دار وظایف مقرر می‌باشند.

ماده ۴- اهداف هر کانون به شرح زیر است:

الف- ایجاد زمینه لازم برای تشکل و جذب نیروهای متخصص و متعهد به‌منظور ارائه خدمات کارشناسی و تلاش در جهت تأمین و تعمیم عدالت در امور مربوطه.

^۱ «آیین‌نامه اجرائی قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری» مصوب ۱۳۸۲/۲/۷ هیئت وزیران با اصلاحات و الحاقات تا ۱۳۹۹/۱۰/۲۱ را در همین کتاب ببینید.

ب- فراهم آوردن موجبات تعالی علمی و تجربی کارشناسان عضو.

ج- تنظیم و اداره امور کارشناسان عضو در کارهای مربوط به کارشناسی در حدود مقررات.

د- نظارت مستمر بر نحوه عمل و رفتار کارشناسان عضو جهت حصول اطمینان از حسن جریان امور کارشناسی.

ه- ایجاد ارتباط و مبادله اطلاعات تخصصی و فنی بین کارشناسان عضو از طریق شورای عالی کارشناسان با مؤسسات مشابه در سایر کشورها با رعایت مقررات موضوعه.

ماده ۵- ارکان هر کانون به شرح زیر است:

الف- مجمع عمومی؛

ب- هیئت مدیره؛

ج- بازرسان؛

د- دادسرا و دادگاه انتظامی.

ماده ۶- مجمع عمومی -عادی و فوق العاده- هر کانون از کارشناسان رسمی عضو آن کانون که پروانه کارشناسی آنان دارای اعتبار بوده و در حال تعلیق نباشند به شرح ذیل تشکیل می شوند:

الف- مجمع عمومی عادی سالانه در سه ماه اول هر سال به دعوت هیئت مدیره تشکیل و با حضور نصف به علاوه یک کارشناسان رسمی عضو کانون رسمیت خواهد یافت. در صورتی که در جلسه اول نصاب مزبور حاصل نشود به دعوت هیئت مدیره، جلسه تجدید و با حضور حداقل یک سوم اعضاء رسمیت خواهد یافت و تصمیمات مجمع با اکثریت آرای اعضای حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

ب- مجمع عمومی عادی یا فوق العاده دارای هیئت رئیسه ای مرکب از یک نفر رئیس و دو نفر منشی خواهد بود که از بین اعضای حاضر در جلسه مجمع و توسط اعضای یادشده تعیین می شوند. برای نظارت در اخذ رأی و قرائت آراء پنج نفر به عنوان هیئت نظارت از بین اعضای حاضر در مجمع توسط مجمع انتخاب خواهند شد.

تبصره ۱- در صورت عدم دعوت هیئت مدیره برای تشکیل مجمع عمومی عادی در موعد مقرر، جلسه مجمع عمومی فوق العاده به دعوت بازرسان هر کانون یا یک دهم کارشناسان رسمی عضو در کانون و یا یک پنجم کارشناسان رسمی عضو در کانون های دیگر تشکیل خواهد شد.

تبصره ۲- نحوه تشکیل و اداره جلسات مجمع عمومی عادی و فوق العاده، چگونگی نظارت بر

انتخابات توسط هیئت نظارت، شیوه برگزاری انتخابات اعضای هیئت مدیره و بازرسان و دادستان انتظامی در آیین نامه اجرائی این قانون مشخص خواهد شد.

ماده ۷- وظایف و اختیارات شورای عالی کارشناسان به قرار زیر است:

الف- (اصلاحی به موجب قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۴) اقدامات لازم برای ارتقاء سطح خدمات کارشناسی در سراسر کشور از طریق سیاست گذاری، برگزاری دوره های آموزشی، بازآموزی، گردهمائی، هم اندیشی و همچنین برگزاری آزمون سالیانه و تدوین مقررات مربوط به رشته ها و گروه های مختلف کارشناسی.

تبصره ۱ (الحاقی به موجب قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۴) -^۲ کانون کارشناسان رسمی دادگستری و مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه موظف است هر ساله از طریق سازمان سنجش آموزش کشور نسبت به برگزاری آزمون کارشناسان رسمی اقدام نماید. داوطلبانی که حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) امتیاز میانگین نمرات یک درصد (۱٪) حائزان بالاترین امتیاز در هر رشته را کسب کنند، به عنوان پذیرفته شده، برای طی مراحل مقتضی به کانون کارشناسان رسمی دادگستری و مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه معرفی می شوند. توزیع استانی پذیرفته شدگان بر اساس تقاضا یا امتیاز پذیرفته شدگان می باشد.^۳

نظارت بر اجرای این تبصره بر عهده قوه قضائیه است و قوه مزبور مکلف است در صورت استنکاف کانون کارشناسان رسمی دادگستری و مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه از برگزاری آزمون، رأساً به برگزاری آن اقدام کند. استنکاف از اجرای این

^۲ به موجب ماده ۴ قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۴، عبارت «بر اساس نیاز مناطق کشور» از متن بند الف) ماده ۷ حذف و تبصره های ۱ و ۲ ذیل این بند الحاق شده اند.

^۳ قانون تفسیر مواد (۳)، (۴) و (۵) قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۴: «موضوع استفسار: آیا منظور از عبارت «امتیاز میانگین نمرات» در مواد (۳)، (۴) و (۵) قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۴، میانگین وزنی نمرات تراز شده، مطابق شاخص های آماری در آزمون سراسری که توسط سازمان سنجش آموزش کشور اعمال می شود، است؟

پاسخ: بلی، منظور از عبارت «امتیاز میانگین نمرات» در مواد (۳)، (۴) و (۵) قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۴، میانگین وزنی نمرات تراز شده، مطابق شاخص های آماری در آزمون سراسری که توسط سازمان سنجش آموزش عالی کشور اعمال می شود، است.»

آیین‌نامه اجرائی قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری

مصوب ۱۳۸۲/۲/۷ هیئت وزیران^{۲۱} با اصلاحات و الحاقات تا ۱۳۹۹/۱۰/۲۱

فصل اول - کلیات

ماده ۱- در این آیین‌نامه، واژه‌های اختصاری زیر در مفاهیم مشروح مربوط به کار می‌رود:

الف- قانون: «قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری».

ب- کانون: «کانون کارشناسان رسمی دادگستری».

ج- شورای عالی: «شورای عالی کارشناسان رسمی».

ماده ۲- ملاک تعیین کارشناس رسمی مقیم در مورد تعیین نصاب تشکیل کانون در مراکز هر استان، محل اقامتی می‌باشد که در پروانه کارشناسی آنان تعیین گردیده است.

ماده ۳- معیار تشخیص نزدیک‌ترین کانون، فاصله نزدیک‌ترین مرکز هر استان با مرکز استان دیگر، بر اساس جداول تعیین فاصله شهرها که به وسیله وزارت راه و ترابری تهیه می‌شود بوده و در صورت بروز هرگونه ابهام و اختلاف در تشخیص نزدیک‌ترین کانون، نظر شورای عالی ملاک عمل می‌باشد.

فصل دوم - شورای عالی

ماده ۴- تعداد نصاب هر کانون برای عضویت در شورای عالی، متناسب با تعداد کارشناسان رسمی آن کانون، حداقل سه ماه قبل از برگزاری انتخابات در هر دوره انتخاباتی به وسیله شورای عالی تعیین و اعلام می‌گردد.

^{۲۱} هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۲/۷ بنا به پیشنهاد شماره ۱۱۱/۰۲/۲۷۹۷ مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۸ وزارت دادگستری و به استناد ماده (۴۰) قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱ آیین‌نامه اجرائی این قانون را تصویب کرد.

و چنانچه معتقد به تعقیب نباشد مراتب را به مرجع مذکور اطلاع می‌دهد. در صورتی که نظر کانون مورد پذیرش مرجع قضائی قرار نگیرد رأساً جهت رسیدگی به دادسرای انتظامی کانون ارجاع می‌نماید.

ماده ۶۶- مراجع قضائی رسیدگی کننده به شکایات علیه کارشناسان رسمی چنانچه عمل انتسابی را جرم ندانند لکن موضوع را منطبق با یکی از تخلفات مندرج در ماده (۲۶) قانون تشخیص دهند پرونده را با صدور قرار مقتضی جهت رسیدگی به دادسرای انتظامی کانون مربوط ارسال خواهند نمود.

ماده ۶۷-^{۲۷} [به موجب رای شماره ۱۵۴ مورخ ۱۴۰۱/۱/۲۳ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری^{۲۸} ابطال شده است]

ماده ۶۸- دادستان انتظامی هر کانون مکلف است دو برابر دادیاران مورد نیاز را از بین کارشناسان رسمی آن کانون انتخاب و معرفی نماید. هیئت‌مدیره کانون مربوط دادیاران مورد نیاز را تأیید و جهت صدور حکم انتصاب به دادستان انتظامی معرفی می‌کند.

^{۲۷} متن سابق ماده ۶۷: «کلیه شکایات واصله علیه اعضای هیئت‌مدیره، دادستان و بازرسان کانون‌ها به شورای عالی ارسال می‌گردد. شورای عالی موظف است موضوع را ضمن بررسی‌های لازم عندالاقضاء با سوابق امر در اجرای بند (ط) ماده (۷) قانون جهت رسیدگی و اتخاذ تصمیم به دادسرای انتظامی قضات ارسال نماید.»

^{۲۸} رای شماره ۱۵۴ مورخ ۱۴۰۱/۱/۲۳ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع ابطال ماده (۶۷) آیین‌نامه اجرائی قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری: «مطابق تبصره ماده ۲۱ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب سال ۱۳۸۱ «مرجع تعقیب تخلفات انتظامی اعضای هیئت‌مدیره و دادستان و بازرسان کانون استان‌ها، دادسرای انتظامی قضات می‌باشد.» آیین‌نامه اجرائی قانون یاد شده در تاریخ ۱۳۸۷/۲/۷ به تصویب هیئت وزیران رسیده است و بر طبق ماده ۶۷ این آیین‌نامه «کلیه شکایات واصله علیه اعضای هیئت‌مدیره، دادستان و بازرسان کانون‌ها به شورای عالی ارسال می‌گردد. شورای عالی موظف است موضوع را ضمن بررسی‌های لازم عندالاقضاء با سوابق امر در اجرای بند (ط) ماده ۷ قانون جهت رسیدگی و اتخاذ تصمیم به دادسرای انتظامی قضات ارسال نماید.» با توجه به اینکه مقرره مورد شکایت با ذکر عبارت «عندالاقضاء» به شورای عالی اختیار و اجازه داده تا پس از وصول شکایت ضمن بررسی لازم، شکایت را برای رسیدگی به دادسرای انتظامی قضات ارسال کند، متضمن و موهم اختیار این شورا در عدم ارسال شکایت واصله علیه اشخاص مذکور به دادسرای انتظامی قضات است و حکم صریح مقرر در تبصره ماده ۲۱ قانون کانون کارشناسان رسمی مبنی بر صلاحیت دادسرای انتظامی قضات در تعقیب تخلفات انتظامی اشخاص ذکر شده را مقید و یا مشروط کرده خارج از حدود اختیارات مرجع وضع‌کننده و مغایر قانون است، مستنداً به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.»

تبصره- دادستان انتظامی کانون می‌تواند افرادی را از بین حقوقدانان پس از تأمین بودجه آنان از طریق هیئت‌مدیره و مجمع عمومی به‌عنوان معاون دادستان انتخاب و ابلاغ لازم صادر نماید.

ماده ۶۹- در صورتی که مراجع قضائی و انتظامی وزارتخانه‌ها، ادارات، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت، بانک‌ها، نهادها، بنیادها، شهرداری‌ها و اشخاص حقیقی و حقوقی، کارشناس رسمی از کانون‌ها خواسته باشند مکلفند دستمزد کارشناسی را در امور ارجاعی به حساب کانون یا نمایندگی کانون مربوط واریز نمایند تا پس از کسر پنج درصد (۰.۵٪) سهم کانون و سایر کسورات قانونی مابقی به کارشناس پرداخت گردد.

تبصره ۱- در صورتی که به هر علت حق الزحمه کارشناسی در صندوق کانون تودیع نگردید مراجع مذکور در این ماده مکلفند پنج درصد (۰.۵٪) سهم کانون را کسر و در وجه کانون واریز و به اطلاع کانون یا نمایندگی کانون مربوط برسانند.

کارشناسان نیز موظفند فهرست پنج درصد (۰.۵٪) وجوه مکسوره از حق الزحمه کارشناسی‌های خود را به اطلاع کانون برسانند.

تبصره ۲-^{۲۹} [به‌موجب رای شماره ۱۲۹۱ مورخ ۱۴۰۰/۳/۱۸ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری^{۳۰} ابطال شده است].

^{۲۹} متن سابق تبصره ۲: «کارشناسان متخلف از مفاد این ماده در حکم مرتکبان خلاف شئون شغلی مصرح در بند (ه) ماده (۲۶) قانون بوده و تحت تعقیب قانونی قرار خواهند گرفت.»

^{۳۰} رای شماره ۱۲۹۱ مورخ ۱۴۰۰/۳/۱۸ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری: «بر مبنای ماده ۲۶ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب سال ۱۳۸۱، به ترتیب تخلفات و مجازات‌های انتظامی مربوط به کارشناسان رسمی دادگستری احصاء شده است. نظر به اینکه بر اساس تبصره ۲ ماده ۶۹ آیین‌نامه اجرائی قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری، تخلف از اجرای حکم مقرر در ماده ۶۹ آیین‌نامه اجرائی قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری به عنوان سوءرفتار و اعمال خلاف شئونات شغلی (موضوع بند ۵ ماده ۲۶ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری) شناخته شده و این امر به منزله توسعه مصادیق تخلفات مقرر در قانون است، بنابراین حکم مقرر در تبصره ۲ ماده ۶۹ آیین‌نامه اجرائی قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری خلاف قانون و خارج از حدود اختیار بوده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.»

آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی

مصوب ۱۳۹۷/۱۱/۲۸ رئیس قوه قضائیه با اصلاحات تا ۱۴۰۰/۵/۱۰

- ماده ۱- واژه‌ها و عبارات اختصاری به کار رفته در این آیین‌نامه به شرح ذیل تعریف می‌گردند:
- ۱- مرکز: مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده؛
 - ۲- هیئت نظارت: هیئت نظارت بر وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده؛
 - ۳- هیئت تعیین صلاحیت: هیئت تعیین صلاحیت وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده؛
 - ۴- ماده ۱۸۷: ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ مجلس شورای اسلامی؛^{۳۴}
 - ۵- مشاوران خانواده: مشاوران خانواده موضوع آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده مصوب ۹۳/۱۱/۲۷ و دستورالعمل نحوه تشکیل و فعالیت مراکز خانواده مصوب ۹۶/۱۲/۲۱.
- ماده ۲ (اصلاحی ۱۴۰۰/۵/۱۰)^{۳۵}- به‌منظور سیاست‌گذاری، نظارت و تنظیم خط‌مشی

^{۳۴} ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ را در صفحه ۴۵ همین کتاب ببینید.

^{۳۵} متن سابق ماده ۲: «به منظور سیاست‌گذاری، نظارت و تنظیم خط‌مشی اجرای ماده ۱۸۷ هیئت نظارت مرکب از معاون اول رئیس قوه قضائیه (به عنوان رئیس هیئت)، رئیس حوزه ریاست، معاون منابع انسانی قوه قضائیه، معاون قضائی قوه قضائیه، دادستان انتظامی قضات، یکی از قضات عالی‌رتبه دارای پایه قضائی ۹ به بالا با تعیین رئیس قوه قضائیه و رئیس مرکز تشکیل می‌گردد. تصمیمات هیئت نظارت با رای اکثریت معتبر خواهد بود. وظائف هیئت مذکور عبارتست از:

از قانون آیین دادرسی کیفری

مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴

فصل پنجم - معاینه محل، تحقیق محلی، بازرسی و کارشناسی

ماده ۱۲۳ - هرگاه برای کشف واقع و روشن شدن موضوع، تحقیق محلی یا معاینه محل ضرورت یابد و یا متهم یا شاکی درخواست نمایند، بازپرس اقدام به تحقیقات محلی یا معاینه محل می‌کند.

...

ماده ۱۲۸ - کارشناس رسمی یا خبره، از قبیل پزشک، داروساز، مهندس و ارزیاب هنگامی دعوت می‌شوند که اظهار نظر آنان از جهت علمی یا فنی یا معلومات مخصوص لازم باشد. **تبصره -** بازپرس می‌تواند در صورت لزوم از پزشک معالج نیز دعوت به عمل آورد.

...

ماده ۱۴۹ - مالی که نگهداری آن مستلزم هزینه نامتناسب است و یا موجب خرابی یا کسر فاحش قیمت آن شود و حفظ مال هم برای دادرسی لازم نباشد و همچنین اموال ضایع شدنی و سریع الفساد، در صورت عدم دسترسی به مالک حسب مورد، به تقاضای بازپرس و موافقت دادستان و یا دستور دادگاه به قیمت روز فروخته می‌شود. وجه حاصل تا تعیین تکلیف نهایی در صندوق دادگستری به عنوان امانت نگهداری می‌شود.

تبصره ۱ - هرگونه دخالت و تصرف غیرمجاز و استفاده از اموال توقیفی ممنوع است.

تبصره ۲ - چنانچه مدعی مالکیت، همان قیمت را پرداخت کند در اولویت خرید قرار دارد.

...

ماده ۱۵۳ - مقامات و مأموران وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی و نهادها و شرکت‌های وابسته به آن‌ها، سازمان‌های نظامی و انتظامی، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری، دفاتر اسناد رسمی و دستگاه‌هایی که

از قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی)^{۴۷}

مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱

ماده ۳۵- وکالت در دادگاه‌ها شامل تمام اختیارات راجع به امر دادرسی است جز آنچه را که موکل استثنا کرده یا توکیل در آن خلاف شرع باشد، لیکن در امور زیر باید اختیارات وکیل در وکالت‌نامه تصریح شود:

- ۱- وکالت راجع به اعتراض به رأی، تجدیدنظر، فرجام‌خواهی و اعاده دادرسی.
- ۲- وکالت در مصالحه و سازش.
- ۳- وکالت در ادعای جعل یا انکار و تردید نسبت به سند طرف و استرداد سند.
- ۴- وکالت در تعیین جاعل.
- ۵- وکالت در ارجاع دعوا به داور و تعیین داور.
- ۶- وکالت در توکیل.
- ۷- وکالت در تعیین مُصدِّق و کارشناس.
- ۸- وکالت در دعوای خسارت.
- ۹- وکالت در استرداد دادخواست یا دعوا.
- ۱۰- وکالت در جلب شخص ثالث و دفاع از دعوای ثالث.
- ۱۱- وکالت در ورود شخص ثالث و دفاع از دعوای ورود ثالث.
- ۱۲- وکالت در دعوای متقابل و دفاع در قبال آن.

^{۴۷} در نظام حقوقی فعلی، قانونی با عنوان «قانون آیین دادرسی مدنی» وجود ندارد و منبع قانونی آیین دادرسی مدنی «قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی)» مصوب ۱۳۷۹ است.

...

فصل سوم - جریان دادخواست تا جلسه رسیدگی

مبحث سوم - ایرادات و موانع رسیدگی

...

ماده ۹۱- دادرس در موارد زیر باید از رسیدگی امتناع نموده و طرفین دعوا نیز می‌توانند او را رد کنند:^{۴۸}

الف- قرابت نسبی یا سببی تا درجه سوم از هر طبقه^{۴۹} بین دادرس با یکی از اصحاب دعوا وجود داشته باشد.

ب- دادرس قیّم یا مخدوم یکی از طرفین باشد و یا یکی از طرفین مباشر یا مُتکفّل امور دادرس یا همسر او باشد.

ج- دادرس یا همسر یا فرزند او، وارث یکی از اصحاب دعوا باشد.

د- دادرس سابقاً در موضوع دعوای اقامه‌شده به‌عنوان دادرس یا داور یا کارشناس یا گواه اظهارنظر کرده باشد.

^{۴۸} طبق تبصره ۲ ماده ۱۸ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱، جهات رد کارشناس رسمی، همان جهات رد دادرس است.

^{۴۹} از قانون مدنی:

ماده ۱۰۳۱- قرابت بر دو قسم است قرابت نسبی و قرابت سببی.

ماده ۱۰۳۲- قرابت نسبی به ترتیب طبقات ذیل است:

طبقه اول- پدر و مادر و اولاد و اولاد اولاد

طبقه دوم- اجداد و برادر و خواهر و اولاد آنها

طبقه سوم- اعمام و عمّات و احوال و خالات و اولاد آنها در هر طبقه درجات قُرب و بُعد قرابت نسبی به عده نسل‌ها در آن طبقه معین می‌گردد

مثلاً در طبقه اول قرابت پدر و مادر با اولاد در درجه اول و نسبت به اولاد اولاد در درجه دوم خواهد بود و هکذا در طبقه دوم قرابت برادر و خواهر و جد و جدّه در درجه اول از طبقه دوم و اولاد برادر و خواهر و جدّ پدر در درجه دوم از طبقه دوم خواهد بود و در طبقه سوم قرابت عمو و دایی و عمه و خاله در درجه اول از طبقه سوم و درجه اولاد آنها در درجه دوم از آن طبقه است.

ماده ۱۰۳۳- هر کس در هر خط و به هر درجه که با یک نفر قرابت نسبی داشته باشد در همان خط و به همان درجه قرابت سببی با زوج یا زوجه او خواهد داشت بنابراین پدر و مادر زن یک مرد اقربای درجه اول آن مرد و برادر و خواهر شوهر یک زن از اقربای سببی درجه دوم آن زن خواهند بود.

دستورالعمل ساماندهی زمان و فرآیند کارشناسی رسمی دادگستری

مصوب ۱۳۹۹/۱/۷ رئیس قوه قضائیه^{۵۴}

ماده ۱- معانی واژه‌ها و اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر است:

الف- کانون: کانون کارشناسان رسمی دادگستری؛

ب- مرکز: مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه؛

پ- کارشناس: فردی است که دارای پروانه فعالیت در امور فنی یا تخصصی از سوی کانون یا مرکز می‌باشد و به‌عنوان کارشناس رسمی شناخته می‌شود؛

ت- کارشناس کشیک: کارشناسی است که از طرف کانون یا مرکز به‌منظور پاسخگویی به ارجاعات مقام قضائی در خارج از وقت اداری معرفی شده و در دسترس است.

ث- سمپ: سامانه مدیریت پرونده قضائی.

ماده ۲- کلیه کارشناسان در حدود وظایف کارشناسی در چارچوب قرار ارجاعی از سوی مراجع قضائی مشمول این دستورالعمل و ملزم به رعایت ضوابط آن هستند.

بخش اول - اقدامات وظایف کانون و مرکز

ماده ۳- در اجرای این دستورالعمل کانون و مرکز عهده‌دار انجام امور زیر می‌باشند:

الف- اقدام لازم جهت تأمین و در دسترس قرار دادن کارشناسان مورد نیاز مراجع قضائی و ادارات اجرای ثبت؛

^{۵۴} در اجرای بند ۱۳ از سیاست‌های کلی قضائی ابلاغی مقام معظم رهبری مصوب ۱۳۸۱ و قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱ و آیین‌نامه اجرائی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۷، «دستورالعمل ساماندهی زمان و فرآیند کارشناسی رسمی دادگستری» به تصویب رئیس قوه قضائیه رسیده است.

تعرفه دستمزد کارشناسان رسمی دادگستری

مصوب ۱۳۹۸/۱۲/۲۵، رئیس قوه قضائیه^{۵۶}

فصل اول - کلیات

ماده ۱- دستمزد کارشناسان پس از گزارش و اظهارنظر کارشناسی در حدود صلاحیت آن‌ها از طرف اشخاص حقیقی و یا حقوقی طبق مقررات این تعرفه محاسبه و پرداخت می‌گردد.

تبصره- منظور از کانون در این تعرفه، کانون کارشناسان رسمی دادگستری و منظور از مرکز، مرکز وکلاء، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه می‌باشد.

ماده ۲- مراجع قضائی، وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی و ارگان‌ها و نهادها و شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به آن‌ها در تعیین دستمزد کارشناسی مکلفند بر اساس مقررات این تعرفه عمل نمایند.

تبصره ۱- در موارد خاص که مرجع قضائی در پرونده‌های کیفری برای کشف جرم و تعیین علت و علل و مشخص نمودن واقعیت اقدام به تعیین کارشناس می‌نماید، تعیین دستمزد متناسب با کمیت و کیفیت پرونده با همان مرجع می‌باشد.

تبصره ۲- در صورت عدم استطاعت مالی متقاضی کارشناسی، به تشخیص قاضی پرونده حق الزحمه کارشناسی تا میزان معینی به وسیله دادگاه کاهش می‌یابد، ولی به هر حال پرداخت هزینه‌ها یا وسیله اجرای قرار کارشناسی، مانند ایاب و ذهاب و غیره به عهده متقاضی می‌باشد.

تبصره ۳- در مورد مناطق محروم و یا اشخاص حقیقی که استطاعت کافی ندارند حسب مورد به تشخیص قاضی پرونده، مرکز یا کانون مربوط حق الزحمه این تعرفه تا پنجاه درصد کاهش می‌یابد.

^{۵۶} در اجرای ماده ۲۹ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱/۱/۱۸ مجلس شورای اسلامی و ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی، مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و به پیشنهاد شورای عالی کارشناسان رسمی دادگستری و مرکز وکلاء، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده، «تعرفه دستمزد کارشناسان رسمی دادگستری»، به تصویب رئیس قوه قضائیه رسیده است.

دستورالعمل اجرائی تعرفه قانونی دستمزد کارشناسان رسمی دادگستری

مورخ ۵۸ ۱۳۹۹/۵/۲۱

حسب اطلاعات واصله و بررسی‌های صورت گرفته متأسفانه شاهد بروز و حتی گسترش پدیده‌ای مغایر با قوانین و آیین‌نامه‌های موجود در رعایت حق الزحمه کارشناسی رسمی دادگستری من جمله قانون کارشناسان رسمی دادگستری، تعرفه حق الزحمه کارشناسی مصوب و ابلاغی ریاست محترم قوه قضائیه و غیره در ادارات و سازمان‌های مخاطب امر کارشناسی می‌باشیم که این امر علاوه بر ایجاد تالی فاسد، رقابت منفی و دلسردی همکاران خدوم کارشناس، منجر به عدم احصاء کامل حقوق دولتی از قبیل مالیات و سهم ۵٪ مرکز یا کانون می‌گردد.

در راستای تنسيق امور کارشناسان رسمی دادگستری در کشور به منظور ایجاد وحدت رویه مراکز استانی و با امعان نظر به لزوم هم‌افزایی و همکاری هر چه مناسب‌تر این دو نهاد کارشناسی رسمی به موجب این دستورالعمل تأکید مؤکد می‌گردد رعایت دقیق تعرفه دستمزد کارشناسان رسمی دادگستری ابلاغی از سوی ریاست محترم قوه قضائیه به شماره ۹۰۰۰/۲۲۸۰۰۹/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۵ به‌ویژه ماده ۲ و تبصره‌های ذیل آن الزامی است. همچنین برابر ماده ۵۷ تصریح شده است: «کلیه ضوابط و مقررات مندرج در این تعرفه از سوی کارشناسان رسمی عضو مرکز یا کانون‌ها و دستگاه‌ها اعم از وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی، بانک‌ها، مؤسسات اعتباری و سایر شرکت‌های دولتی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر نام می‌باشد لازم‌الرعایه است.» لذا مجدداً تأکید می‌گردد:

۱- اخذ دستمزد کارشناسی بیش از تعرفه قانونی تخلف محسوب می‌شود.

^{۵۸} مصوبه مشترک رئیس شورای عالی مرکز کارشناسان رسمی دادگستری، رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه و رئیس شورای عالی کانون کارشناسان رسمی دادگستری

سوالات

آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۴۰۰

۱- کدام مورد در خصوص کارشناسانی که مستخدم شاغل دولت هستند، صحیح است؟

- ۱) حق کارشناسی در دعاوی دولتی را ندارند.
- ۲) حق کارشناسی در دعاوی دستگاه متبوع خود را ندارند.
- ۳) حق کارشناسی در دعاوی دولتی را ندارند، مگر آنکه مَرَضی الطرفین باشد.
- ۴) حق کارشناسی در دستگاه متبوع خود را ندارند، مگر آنکه مَرَضی الطرفین باشد.

۲- هرگاه کارشناس رسمی با سوءنیت در اظهارنظر عقیده کتبی خود راجع به امر کیفری و یا حقوقی، تمام مآوقع را ذکر نکند، مرتکب کدام جرم شده است؟

- ۱) دخالت در امور قضائی
- ۲) جعل در اسناد رسمی
- ۳) خیانت در امانت
- ۴) گزارش خلاف واقع

۳- اگر شخصی در دو رشته تحصیل کرده و دارای تخصص باشد، آیا می‌تواند در هر دو رشته پروانه کارشناسی دریافت کند؟

- ۱) بلی، در صورت برخورداری از شرایط و صلاحیت‌های قانونی امکان‌پذیر است.
- ۲) بلی، با تجویز شورای عالی کارشناسان رسمی دادگستری امکان‌پذیر است.
- ۳) خیر، صدور پروانه فقط برای یک رشته ممکن است.
- ۴) بلی، اما فقط در یک رشته می‌تواند فعالیت کند.

پاسخنامه

آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۴۰۰

پاسخ سوال ۱ آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۴۰۰

گزینه ۴ صحیح است

حواشی:

۱. طبق ماده ۳۳ قانون کارشناسان رسمی دادگستری، کارشناسان رسمی کارمند شاغل در ادارات و موسسات دولتی یا نهادهای عمومی غیردولتی یا شرکت‌های دولتی، اصولاً از مداخله به عنوان کارشناس در دعاوی و امور مربوط به دستگاه متبوعشان ممنوع هستند، مگر در سه مورد استثنائی که در همین ماده ذکر شده‌اند و مرضی‌الطرفین بودن کارشناس یکی از این شروط است.

۲. محدودیت کارشناسان رسمی کارمند شاغل، صرفاً مربوط به دعاوی و امور مربوط به همان دستگاهی است که در آنجا شاغل هستند و مثلاً مانع از انجام کارشناسی در سایر دعاوی و امور مربوط به دولت نیست.

۳. باید به قید «شاغل» در ماده ۳۳ قانون مذکور توجه داشت، کارمندان بازنشسته و یا افرادی که موقتاً در استخدام دستگاه دولتی بوده‌اند و حالا رابطه استخدامی‌شان قطع شده است، مشمول محدودیت مذکور در این ماده نیستند.

۴. «مرضی‌الطرفین»، یعنی اینکه کارشناس برای انجام کارشناسی در آن موضوع خاص با توافق صریح و مستقیم طرفین انتخاب شده باشد.

مستندات:

ماده ۳۳ قانون کارشناسان رسمی دادگستری: «کارشناسانی که مستخدم شاغل دولت یا مؤسسات

دولتی یا شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت یا شهرداری‌ها یا سایر نهادهای عمومی غیردولتی و یا سایر شرکت‌های دولتی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر نام یا ذکر صریح نام است، می‌باشند، نمی‌توانند در دعوی و سایر امور مستلزم امر کارشناسی رسمی که مربوط به دستگاه متبوع آن‌هاست به عنوان کارشناس رسمی مداخله و اظهار نظر کنند مگر اینکه در آن رشته کارشناس رسمی دیگری وجود نداشته و یا مرضی الطرفین باشند یا آنکه کارمند مذکور طبق مقررات مربوط به آن دستگاه قانوناً ملزم به اظهار نظر باشد. هیچ‌کدام از مراجع قضائی و ادارات دادگستری و ثبت اسناد و املاک نمی‌توانند امر کارشناسی رسمی را به کارشناسانی که کارمند شاغل قضائی یا اداری دادگستری یا ثبت اسناد و املاک می‌باشند ارجاع کنند مگر اینکه در آن رشته جز قاضی و یا کارمند شاغل، کارشناس دیگری وجود نداشته باشد.»

پاسخ سوال ۲ آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۴۰۰

✓ گزینه ۲ صحیح است

حواشی:

۱. طبق ماده ۳۷ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری، اگر کارشناس رسمی ضمن اظهار نظر در موضوع کارشناسی، با سوءنیت تمام ماقع را ذکر نکند، در حکم جاعل در سند رسمی تلقی می‌شود و به مجازات این جرم محکوم خواهد شد.
۲. باید توجه داشت که اقدام کارشناس رسمی اولاً باید همراه با «سوءنیت» باشد، یعنی اگر به علت سهل انگاری یا اشتباه در تشخیص موضوع بخشی از ماقع را در نظر کارشناسی ذکر نکند، به این عنوان محکوم نخواهد شد.
۳. همچنین رفتار کارشناس رسمی باید «ضمن اظهار عقیده در امر کارشناسی» باشد، یعنی باید امر کارشناسی به او ارجاع شده باشد و او در مقام انجام کارشناسی اظهار نظر کرده باشد و مثلاً اگر به عنوان داور در موضوع اظهار نظر کرده باشد، مشمول حکم این ماده نخواهد بود.
۴. باید توجه داشت که یک رفتار واحد، می‌تواند هم واحد جنبه تخلف انتظامی و هم واحد جنبه کیفری باشد و هم موجب مسئولیت مدنی کارشناس بشود که از هر یک از این جنبه‌ها موضوع مستقلاً در مرجع صالح (دادسرای انتظامی، دادسرای عمومی و انقلاب و دادگاه

سوالات

آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۳۹۹

۱- کارشناسان شاغل در دستگاه‌های دولتی یا وابسته به دولت یا شهرداری‌ها و سایر نهادهای عمومی غیردولتی تحت چه شرایطی می‌توانند در دعاوی و سایر امور مستلزم امر کارشناسی رسمی که مربوط به دستگاه محل خدمت آنهاست، به عنوان کارشناس رسمی اظهار نظر کنند؟

- ۱) کارشناس مذکور مرضی‌الطرفین باشد - در آن رشته به جز کارشناس مذکور، کارشناس رسمی دیگری وجود نداشته باشد - کارشناس مذکور طبق مقررات مربوط به آن دستگاه، قانوناً ملزم به اظهار نظر باشد.
- ۲) به دلیل تعارض منافع، کارشناسان شاغل نمی‌توانند در امور فوق دخالت داشته باشند.
- ۳) کارشناس مذکور مرضی‌الطرفین باشد - کارشناس مذکور حق الزحمه مطالبه نکند - بالاترین مقام دستگاه مربوط، اجازه کتبی صادر کرده باشد.
- ۴) کارشناس مذکور مرضی‌الطرفین باشد - کارشناس مذکور بازنشسته شده باشد - کارشناس مذکور طبق مقررات مربوط به آن دستگاه قانوناً ملزم به اظهار نظر باشد.

۲- کدام مورد صحیح نیست؟

- ۱) مجازات انتظامی تخلفات انتظامی اظهار نظر در زمان محرومیت از حقوق اجتماعی یا در زمان تعلیق، فقط محرومیت دائم از کارشناسی است.
- ۲) مجازات انتظامی تخلف انجام کارشناسی و اظهار نظر برخلاف واقع می‌تواند محرومیت دائم از کارشناسی باشد.
- ۳) مجازات انتظامی تخلف نقض قوانین و مقررات در اظهار نظر کارشناسی می‌تواند شش ماه انفصال موقت باشد.
- ۴) مجازات انتظامی تخلف رفتار خلاف شان شغلی محدود کردن اختیارات فنی کارشناسی برای مدت یک سال است.

پاسخنامه

آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۳۹۹

پاسخ سوال ۱ آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۳۹۹

✓گزینه ۱ صحیح است

حواشی:

۱. طبق ماده ۳۳ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری، کارشناسان رسمی کارمند شاغل در ادارات و موسسات دولتی یا نهادهای عمومی غیردولتی یا شرکت‌های دولتی، اصولاً از مداخله به عنوان کارشناس در دعاوی و امور مربوط به دستگاه متبوعشان ممنوع هستند، مگر در سه مورد استثنائی که در همین ماده ذکر شده‌اند.

اول- در آن رشته کارشناس رسمی دیگری وجود نداشته باشد.

دوم- کارشناس مرضی‌الطرفین باشد.

سوم- آن کارشناس رسمی کارمند، طبق مقررات مربوط به آن دستگاه قانوناً ملزم به اظهارنظر باشد.

۲. وجود نداشتن کارشناس رسمی دیگر را باید نهایتاً در همان حوزه قضائی و حوزه‌های قضائی مجاور تفسیر کرد و اگر مثلاً یک کارشناس دیگر در همان رشته در یک حوزه قضائی دور وجود داشته باشد، نمی‌توان مانع از ارجاع امر کارشناسی به کارشناس کارمند تلقی کرد.

۳. «مرضی‌الطرفین»، یعنی اینکه کارشناس برای انجام کارشناسی در آن موضوع خاص با توافق صریح و مستقیم طرفین انتخاب شده باشد.

۴. ممکن است کارشناس رسمی کارمند دستگاه دولتی، به سبب وظایف اداری که به مناسبت موقعیت شغلی اش دارد، ملزم به اعلام نظر در موضوعی باشد، در این حالت، ممنوعیت موضوع این ماده مانع اظهار نظر نخواهد بود.

مستندات:

ماده ۳۳ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری: «کارشناسانی که مستخدم شاغل دولت یا مؤسسات دولتی یا شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت یا شهرداری‌ها یا سایر نهادهای عمومی غیردولتی و یا سایر شرکت‌های دولتی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر نام یا ذکر صریح نام است، می‌باشند، نمی‌توانند در دعاوی و سایر امور مستلزم امر کارشناسی رسمی که مربوط به دستگاه متبوع آن‌هاست به عنوان کارشناس رسمی مداخله و اظهار نظر کنند مگر اینکه در آن رشته کارشناس رسمی دیگری وجود نداشته و یا مرضی الطرفین باشند یا آنکه کارمند مذکور طبق مقررات مربوط به آن دستگاه قانوناً ملزم به اظهار نظر باشد. هیچ کدام از مراجع قضائی و ادارات دادگستری و ثبت اسناد و املاک نمی‌توانند امر کارشناسی رسمی را به کارشناسانی که کارمند شاغل قضائی یا اداری دادگستری یا ثبت اسناد و املاک می‌باشند ارجاع کنند مگر اینکه در آن رشته جز قاضی و یا کارمند شاغل، کارشناس دیگری وجود نداشته باشد.»

پاسخ سوال ۲ آزمون مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه سال ۱۳۹۹

گزینه ۴ صحیح است

حواشی:

۱. «انجام کارشناسی و اظهار نظر در زمان تعلیق، محرومیت از حقوق اجتماعی»، طبق بند ۱۳ ماده ۲۶ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری، تخلف انتظامی و به موجب تبصره یک ذیل همین ماده مستوجب مجازات انتظامی درجه ۶ که همان ابطال پروانه و محرومیت دائم از اشتغال به امر کارشناسی رسمی است، می‌باشد.

۲. «اظهار نظر کارشناس رسمی برخلاف واقع»، طبق بند ۹ و تبصره یک ذیل ماده ۲۶ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری، تخلف انتظامی مستوجب مجازات انتظامی درجه پنج تا شش است، یعنی دادگاه انتظامی می‌تواند، حسب مورد مجازات انتظامی را به مقدار حداقل یا حداکثر آن که مجازات درجه شش و محرومیت دائم از شغل کارشناسی رسمی است، تعیین کند.

۳. «نقض قوانین و مقررات در اظهار نظر کارشناسی»، طبق بند ۶ و تبصره یک ذیل ماده ۲۶ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری، تخلف انتظامی مستوجب مجازات انتظامی درجه سه تا پنج است، یعنی دادگاه انتظامی می‌تواند، حسب مورد مجازات انتظامی را

۴) موضوع را به کارشناس دیگر ارجاع می‌دهد.

۹- دادگاه عمومی حقوقی، برای صدور حکم، ارجاع به کارشناس را لازم دانسته و قرار کارشناسی صادر می‌کند. در مورد ایداع دستمزد کارشناس و ضمانت اجرای آن کدام مورد صحیح است؟
(سوال ۶۶ آزمون کارشناسی ارشد ۱۴۰۰ - درس آیین دادرسی مدنی)

- ۱) با طرفین است و اگر ایداع نکنند و دادگاه نتواند بدون نظر کارشناس حکم صادر کند، دادرسی توقیف می‌شود.
- ۲) با خواهان است و اگر ایداع نکنند و دادگاه نتواند بدون نظر کارشناس حکم صادر کند، دادخواست ابطال می‌شود.
- ۳) با خواهان است و اگر ایداع نکنند و دادگاه نتواند بدون نظر کارشناس حکم صادر کند، قرار رد دعوا صادر می‌شود.
- ۴) با خواهان است و اگر ایداع نکند و دادگاه نتواند بدون نظر کارشناس، حتی با سوگند حکم صادر کند دادخواست ابطال می‌شود.

۱۰- مرجع قضائی تخلف قابل تعقیب کارشناس رسمی دادگستری را به کانون کارشناسان اعلام می‌کند، اما کانون معتقد است که موضوع غیرقابل تعقیب است. کدام مورد صحیح است؟
(سوال ۷۲ آزمون کارشناسی ارشد ۱۴۰۰ - درس آیین دادرسی مدنی)

- ۱) به مرجع قضائی اعلام می‌کند و پرونده مختومه است.
- ۲) به مرجع قضائی اعلام می‌کند تا اگر قبول ندارد راساً به دادگاه انتظامی کانون ارجاع دهد.
- ۳) به مرجع قضائی اعلام می‌کند تا اگر قبول ندارد راساً به دادسرای انتظامی کانون ارجاع دهد.
- ۴) به مرجع قضائی اعلام می‌کند تا اگر قبول ندارد از طریق رئیس کل دادگستری استان، به دادگاه انتظامی کانون ارجاع شود.

پاسخ سوال ۸ سایر آزمون های حقوقی

گزینه ۴ صحیح است

حواشی:

۱. به تصریح ماده ۱۶۶ قانون آیین دادرسی کیفری، در صورتی که نظر کارشناس با اوضاع و احوال محقق و معلوم مورد کارشناسی مطابقت نداشته باشد، به حسب مورد بازپرس یا دادیار یا رئیس دادگاه یا دادرس، نظر کارشناس را به نحو مستدل رد می کند و موضوع را به کارشناس دیگر ارجاع می دهد.

۲. بازپرس، مقام تحقیق است و اصولاً تحقیقات مقدماتی راجع به جرم توسط او انجام می شود، هر چند دادگاه هم در مواردی می تواند راساً اقدام تحقیقی انجام بدهد، همچنین دادیار هم در مواردی تحقیقات را انجام می دهد. بر همین اساس اصولاً در بیان مقررات مربوط به مرحله تحقیقات مقدماتی، قانون گذار عموماً به بازپرس اشاره می کند.

۳. مخالفت نظر کارشناس با اوضاع و احوال مسلم قضیه یعنی اینکه مثلاً حادثه ای در روز اتفاق افتاده است ولی در گزارش کارشناس وقوع حادثه در شب گزارش شده باشد.

مستندات:

ماده ۱۶۶ قانون آیین دادرسی کیفری: «در صورتی که نظر کارشناس با اوضاع و احوال محقق و معلوم مورد کارشناسی مطابقت نداشته باشد، بازپرس نظر کارشناس را به نحو مستدل رد می کند و موضوع را به کارشناس دیگر ارجاع می دهد.»

پاسخ سوال ۹ سایر آزمون های حقوقی

گزینه ۴ صحیح است

حواشی:

۱. حواشی و مستندات «سوال ۲۱ آزمون وکالت ۱۳۹۳» را ببینید.

۲. اصل بر این است که در هر مرحله و موقعیت، پرداخت دستمزد کارشناس بر عهده متقاضی ارجاع امر به کارشناسی است، ولی در امور حقوقی اگر خود دادگاه مستقلاً و بدون تقاضای اصحاب دعوا انجام کارشناسی را برای کشف حقیقت و حکم موضوع لازم بداند و وسیله دیگری به این منظور در اختیار نداشته باشد، یعنی دلیل و اماره دیگری در دسترس نباشد که دادگاه بدون انجام کارشناسی و با توسل به آنان بتواند حکم موضوع را به دست بیاورد، مسئول پرداخت دستمزد کارشناس و ضمانت اجرای عدم پرداخت آن طبق ماده ۲۵۹ قانون آیین دادرسی در امور مدنی خواهد بود.

طبق حکم ماده ۲۵۹ قانون آیین دادرسی در امور مدنی، در فرض مذکور، پرداخت دستمزد کارشناس در مرحله بدوی بر عهده خواهان خواهد بود و ضمانت اجرای آن هم در صورتی که هیچ راه دیگری برای کشف حقیقت موضوع برای دادگاه وجود نداشته باشد، صدور قرار ابطال دادخواست است.

۳. منظور از سوگند در اینجا «سوگند شرعی» است که در نظام حقوقی فعلی، یکی از دلایل اثبات دعواست. یعنی در شرایط مقرر قانونی مستقلاً قدرت اثبات دعوا را پیدا می‌کند.

مستندات:

ماده ۲۵۹ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی): «ایداع دستمزد کارشناس به عهده متقاضی است و هرگاه ظرف مدت یک هفته از تاریخ ابلاغ آن را پرداخت نکند، کارشناسی از عداد دلایل وی خارج می‌شود.

هرگاه قرار کارشناسی به نظر دادگاه باشد و دادگاه نیز نتواند بدون انجام کارشناسی انشاء رأی نماید، پرداخت دستمزد کارشناسی در مرحله بدوی به عهده خواهان و در مرحله تجدیدنظر به عهده تجدیدنظر خواه است. در صورتی که در مرحله بدوی دادگاه نتواند بدون نظر کارشناس حتی با سوگند نیز حکم صادر نماید، دادخواست ابطال می‌گردد و اگر در مرحله تجدیدنظر باشد تجدیدنظر خواهی متوقف ولی مانع اجرای حکم بدوی نخواهد بود.»

ماده ۲۷۱ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی): «در کلیه دعاوی مالی و سایر حقوق الناس از قبیل نکاح، طلاق، رجوع در طلاق، نسب، وکالت و وصیت که فاقد دلائل و مدارک معتبر دیگر باشد سوگند شرعی به شرح مواد آتی می‌تواند ملاک و مستند صدور حکم دادگاه قرار گیرد.»

ماده ۲۷۲ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی): «هرگاه خواهان (مدعی) فاقد بینه و گواه واجد شرایط باشد و خوانده (مدعی علیه) منکر ادعای خواهان بوده به تقاضای خواهان، منکر ادای سوگند می‌نماید و به موجب آن ادعا ساقط خواهد شد.»

ماده ۲۷۳ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی): «چنانچه خوانده از ادای سوگند

امتناع ورزد و سوگند را به خواهان واگذار نماید، با سوگند وی ادعایش ثابت می‌شود و در صورت نکول ادعای او ساقط و به موجب آن حکم صادر می‌گردد.

پاسخ سوال ۱۰ سایر آزمون های حقوقی

گزینه ۳ صحیح است

حواشی:

۱. باید توجه داشت که در هر حال طبق ماده ۲۱ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری و ماده ۲۶ آیین‌نامه اجرائی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه ...، مرجع تعقیب تخلفات انتظامی کارشناسان رسمی، حسب مورد دادسرای انتظامی کانون کارشناسان و دادسرای انتظامی مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه است.

۲. موضوع ماده ۶۵ آیین‌نامه اجرائی قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری، مسیر احاله گزارش مرجع قضائی به دادسرای انتظامی است و ماهیت گزارش مرجع قضائی نهایتاً در دادسرا و دادگاه انتظامی کانون کارشناسان بررسی می‌شود.

۳. اعتقاد هیئت‌مدیره کانون کارشناسان به تعقیب کارشناس موضوع شکایت مرجع قضائی، تأثیری در ماهیت موضوع ندارد و در هر حال دادسرای انتظامی باید مستقلاً به موضوع رسیدگی و تصمیم‌گیری کند.

مستندات:

ماده ۲۱ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری: «دادسرای انتظامی هر یک از کانون‌ها، مرجع تعقیب تخلفات انتظامی کارشناسان رسمی متخلف حوزه آن کانون می‌باشد. دادستان دادسرای انتظامی هر کانون از بین کارشناسان رسمی به وسیله مجمع عمومی آن کانون برای مدت چهار سال انتخاب خواهد شد و دادیاران دادسرای انتظامی از بین کارشناسان رسمی کانون مربوط به پیشنهاد دادستان و تأیید هیئت‌مدیره آن کانون به تعداد لازم تعیین می‌شوند. دادسرای انتظامی پس از رسیدگی به شکایات ارجاعی در صورتی که عقیده بر تخلف داشته باشد، کیفرخواست صادر و در غیر این صورت قرار منع تعقیب خواهد داد. قرار منع تعقیب ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ از طرف شاکی یا رئیس هیئت‌مدیره هر کانون قابل اعتراض در دادگاه انتظامی کانون مربوطه می‌باشد و چنانچه دادگاه انتظامی مزبور قرار منع تعقیب را صحیح ندانست، به موضوع رسیدگی و حکم مقتضی